

man egentlig slet ikke behøver at nære vilige Følelser mod den nuværende Regering for at indrømme Rigtigheden heraf; nej, det er noget, man simpelt hen bliver nødt til at indrømme i Sandhedens Interesse. Det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds mener, at der navnlig er et Omraade, hvor der burde gennemføres Sparsommelighed, nemlig med Hensyn til de Byggeføretagender, som Staten fra Tid til anden lader udføre. Jeg kan til Dels være enig med det ærede Medlem heri; jeg er overbevist om, at der i visse Tilfælde er bygget temmelig flot ogsaa med Hensyn til Jernbaneanlæg, og navnlig hvad Kystbanen angaar. Men jeg vil dog sige, at naar jeg skal udtale min Anskuelse om, hvilke Byggeføretagender der ere mest urentable af dem, som ere udførte i vort Samfund, tror jeg, at man kunde være berettiget til ogsaa at gaa uden for de Byggeføretagender, der angaa vore Jernbaner. Skulde jeg nævne et meget urentabelt Byggeføretagende, som er udført her i vort Samfund i den sidste Menneskealder, vilde jeg først og fremmest nævne Kjøbenhavns Befæstning. Jeg er derfor ikke helt enig med det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds, naar han synes at mene, at Aarsagen eller en af de væsentligste Aarsager til den mindre heldige økonomiske Stilling egentlig maa søges i, at man efter 1894 gik for rask frem; navnlig med Anlæg af ny Jernbaner. Der kan være forskellige Meninger om, hvorvidt Jernbaneloven og Jernbaneplanerne af 8. Maj 1894 just vare heldige. Jeg hører f. Eks. til dem, som mene, at man i Stedet for den lange Række af private Baner egentlig burde være skreden til Anlæg af en hel Del Statsbaneanlæg i Jylland; navnlig de Statsbaneanlæg, der senere bleve vedtagne ved Lov af 27. April 1900, saavel som de Statsbaneanlæg i Jylland, der endnu ikke ere vedtagne ved Lov, men med Hensyn til hvilke der formodentlig hos Lovgivningsmagten hersker Enighed om, at de en Gang tidligere eller senere maa blive vedtagne og komme til Udførelse. Men hvis det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds mener, at der i det hele taget her i Landet er ofret for meget paa Jernbaneanlæg, deler jeg ingenlunde den Opfattelse, og, som jeg sagde før, skulde jeg nævne et særlig urentabelt Byggeføretagende, vilde det i første Række blive Kjøbenhavns Befæstning og ikke de forskellige Jernbanestationer omkring i Landet eller Jernbaneanlæg i det hele taget, ihvorvel jeg ganske vist indrømmer,

at der ogsaa der kunde have været udvist større Sparsommelighed. Det vilde imidlertid efter min Opfattelse i de fleste Tilfælde kun blive mindre Beløb, hvorom det her vilde dreje sig. Jeg mener altsaa, at hvis vi vilde søge efter Grundaarsagen til den uheldige økonomiske Situation her i Landet, saa skulle vi tilbage til Tiden før 1894. I det, som da passerede, ligger efter min Opfattelse Grundaarsagen; der have vi en Bortødslen med Landets Penge til Formaal, om hvis Nytte Flertallet af det danske Folk aldrig har og formodentlig aldrig vil føle sig overbevist. Med Hensyn til det Udbytte eller den Mangel paa Udbytte, vore Statsbaner give, deler jeg egentlig den Opfattelse, som i Gaar blev fremsat af det ærede Medlem for Hjørring Amts 2den Valgkreds (Lassen); at vi endogsaa burde naa op til en omtrent fuld Rente af Anlægssummen, er jeg dog ikke helt sikker paa, at det vilde være rigtigt, idet jeg ogsaa lægger Vægt paa de indirekte Fordele, som Statsbanerne give. Da vi sidste Vinter havde denne Sag til Behandling, udtalte det ærede Medlem for Søby den samme Tanke som i Gaar om det fulde Renteudbytte af Statsbanerne, men i Aar kan der for saa vidt være mere Mening deri, som den i Statsbanerne anbragte Sum i Aar er nedskreven fra 256 Mill. Kr. til 180 Mill. Kr., og det turde da være ret rimeligt, at man nu forlangte større Udbytte af det nedsatte Beløb. Det vil dog ikke blive saa stort, som om man havde forlangt de fulde $3\frac{1}{2}$ pCt. af den virkelige Anlægssum, ca. 250 Mill. Jeg mener, at vi dog ikke skulle gaa op til at forlange fuld Rente, vi maa navnlig for Godstrafikkens Vedkommende holde paa de billige Takster, da de i langt højere Grad komme den store Del af Befolkningen til gode end de billige Persontakster.

Rørdam: Jeg skal ikke indlade mig paa at anstille storpolitiske eller finansielle Betragtninger, skønt der kunde være Anledning til at komme ind paa forskellige Forhold. Vi bleve i Fjor i stærke Ord af den højtærede Finansminister manede til at vise megen Sparsommelighed, og det er af alle Talere udtalt, at det Finansbudget, som nu foreligger, endnu stærkere maner os til ikke at fremkomme med ubillige Krav i nogen som helst Henseende. Det kan selvfølgelig være overordentlig godt og rigtigt at spare paa alle Punkter, hvor der kan spares, men jeg tror, at Spørgsmaalet paa mange Punkter